Evropska komisija

KRATEK VODNIK po EU

Različica te publikacije vsebuje povezave na spletne vsebine in je na voljo tu v oblikah PDF in HTML:
https://op.europa.eu/webpub/com/short-guide-eu/sl/.

Kratek vodnik po EU

Evropska komisija
Generalni direktorat za komuniciranje
Redakcijska služba in usmerjeni stiki z javnostmi

1049 Bruselj
BELGIJA

Kontakt: COMM-A2@ec.europa.eu

Evropska komisija ni odgovorna za posledice ponovne uporabe te publikacije.

Luxembourg: Urad za publikacije Evropske unije, 2021

© Evropska unija, 2021

Politika ponovne uporabe dokumentov Evropske komisije se izvaja s Sklepom Komisije 2011/833/EU z dne 12. decembra 2011 o ponovni uporabi dokumentov Komisije (UL L 330, 14.12.2011, str. 39). Če ni drugače navedeno, je ponovna uporaba tega dokumenta dovoljena na podlagi licence Creative Commons Attribution 4.0 International (CC-BY 4.0) (https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/). To pomeni, da je ponovna uporaba dovoljena, če je ustrezno naveden vir in so označene morebitne spremembe.

Za uporabo ali reprodukcijo elementov, ki niso v lasti Evropske unije, je morda treba za dovoljenje zaprositi neposredno imetnike pravic.

Naslovnica, Joining hands: iStock.com/pixelfit

Print ISBN 978-92-76-24448-6 doi:10.2775/092790 NA-04-20-623-SL-C
PDF ISBN 978-92-76-24425-7 doi:10.2775/237506 NA-04-20-623-SL-N
HTML ISBN 978-92-76-24402-8 doi:10.2775/746311 NA-04-20-623-SL-Q

Kratek vodnik po EU

Ali ste se kdaj spraševali, katere države EU uporabljajo evro ali kaj pomeni biti del schengenskega območja? Kaj je evropski zeleni dogovor in kako bo izboljšal vaše življenje? Kaj pravzaprav EU počne za vas in od kje ji sredstva za financiranje vsega tega? Nadaljujte z branjem in izvedeli boste vse, kar morate vedeti o EU.

Kaj je Evropska unija

Evropska unija (EU) je edinstvena gospodarska in politična unija 27 evropskih držav. Države članice sodelujejo, da bi izboljšale življenja prebivalcev in prebivalk Evrope, pa tudi širše.

EU si že več kot 60 let prizadeva za mir, blaginjo in dobro počutje svojih državljank in državljanov. S šestih ustanovnih držav – ali držav članic – v 50. letih prejšnjega stoletja je zrasla v unijo 27 držav, ki ima skoraj 450 milijonov prebivalcev in prebivalk.

Kar se je začelo kot gospodarski projekt za dvig življenjskega standarda v povojni Evropi, se je razvilo v največji enotni trg na svetu, ki omogoča prosti pretok ljudi, blaga, storitev in denarja. V desetletjih je EU svoj obseg delovanja razširila na področja, na katerih sodelovanje med državami prinaša boljše rezultate. Države članice EU verjamejo, da so s sodelovanjem močnejše in bolje pripravljene na velike izzive današnjega časa, kot so COVID-19, podnebne spremembe in digitalna preobrazba družbe.

V tem vodniku boste našli številne uporabne informacije o EU in njenem delovanju ter nasvete, kje poiskati še več informacij.

EU ima:

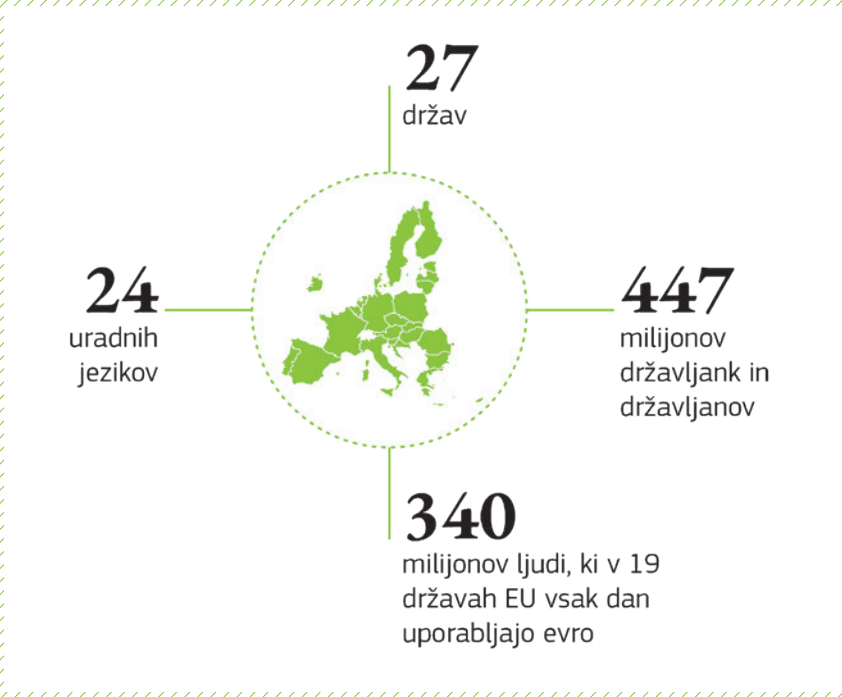

ZASTAVA EU

SLOGAN EU

ZDRUŽENA V RAZNOLIKOSTI

DAN EVROPE

9 MAJ

Unija vrednot

Evropejci in Evropejke govorijo različne jezike in imajo različne tradicije, vendar jih povezuje sklop vrednot, na katerih temelji EU. Te so spoštovanje človekovega dostojanstva, svobode, demokracije, enakosti, pravne države in človekovih pravic.

Te vrednote so zapisane v Pogodbah EU in v Listini Evropske unije o temeljnih pravicah, ki na enem mestu združuje vse osebne, državljanske, politične, ekonomske in socialne pravice ljudi v EU.

Leta 2020 je v EU 13,5 milijona ljudi prebivalo zunaj svoje matične države EU.

Če ste državljan ali državljanka ene od 27 držav, ki sestavljajo EU, ste tudi državljan oziroma državljanka EU. To vam daje nekatere pomembne dodatne pravice, kot so svoboda gibanja, prebivanja, dela in študija v kateri koli državi EU ter pravica voliti in biti voljen na lokalnih in evropskih volitvah, tudi če živite v drugi državi EU. Pravico imate tudi, da predložite peticijo Evropskemu parlamentu, se pritožite pri evropskem varuhu človekovih pravic ali se obrnete na katero koli institucijo EU v enem od 24 uradnih jezikov EU.

EU poleg tega, da varuje pravice svojih državljank in državljanov ter ljudi, ki živijo v njej, tudi spodbuja človekove pravice in poštene volitve po vsem svetu. Evropski parlament vsako leto podeli nagrado Saharova posamezniku ali organizaciji, ki se bori za človekove pravice in temeljne svoboščine.

© iStock.com/pixelfit

Življenje v EU prinaša nekatere pomembne pravice in prednosti:

zaščiten/-a sem pred vsakršno diskriminacijo, vključno z diskriminacijo na podlagi spola, rase, vere, etničnega ali socialnega porekla, invalidnosti, starosti ali spolne usmerjenosti;

pravico imam do zaščite svojih osebnih podatkov;

po zaslugi močnega sistema EU za varstvo potrošnikov lahko brez skrbi nakupujem prek spleta in kupujem izdelke iz katere koli države EU;

moje zdravje varujejo strogi okoljski standardi EU, kot so predpisi o kakovosti zraka in vode.

EU na kratko

Po zaslugi **enotnega trga** je med 27 državami EU omogočen skoraj tako prost pretok oseb, blaga, storitev in denarja kot znotraj posameznih držav.

Dvaindvajset držav članic EU in štiri države, ki niso članice EU (Islandija, Lihtenštajn, Norveška in Švica), spadajo v tako imenovano schengensko območje. To pomeni, da vam ob prečkanju meja med temi državami ni treba pokazati potnega lista. Na potovanja je zelo vplivala pandemija COVID-19. Več informacij o tem je na voljo na reopen.europa.eu/sl.

Vir: Eurostat.

AVSTRIJA
1995 | 8,9 M | €

BELGIJA
1958 | 11,5 M | €

BOLGARIJA
2007 | 7,0 M
bolgarski lev (BGN)

CIPER
2004 | 0,9 M | €

ČEŠKA
2004 | 10,7 M
češka krona (CZK)

DANSKA
1973 | 5,8 M
danska krona (DKK)

ESTONIJA
2004 | 1,3 M | €

FINSKA
1995 | 5,5 M | €

FRANCIJA
1958 | 67,3 M | €

GRČIJA
1981 | 10,7 M | €

HRVAŠKA
2013 | 4,1 M
hrvaška kuna (HRK)

IRSKA
1973 | 5,0 M | €

ITALIJA
1958 | 59,6 M | €

LATVIJA
2004 | 1,9 M | €

LITVA
2004 | 2,8 M | €

LUKSEMBURG
1958 | 0,6 M | €

MADŽARSKA
2004 | 9,8 M
madžarski forint (HUF)

MALTA
2004 | 0,5 M | €

NEMČIJA
1958 | 83,2 M | €

NIZOZEMSKA
1958 | 17,4 M | €

POLJSKA
2004 | 38,0 M
poljski zlot (PLN)

PORTUGALSKA
1986 | 10,3 M | €

ROMUNIJA
2007 | 19,3 M
romunski lev (RON)

SLOVAŠKA
2004 | 5,5 M | €

SLOVENIJA
2004 | 2,1 M | €

ŠPANIJA
1986 | 47,3 M | €

ŠVEDSKA
1995 | 10,3 M
švedska krona (SEK)

Pridružitev EU
Prebivalstvo v milijonih v letu 2020
€ Valuta
Del schengenskega območja

Kako se EU spopada z velikimi izzivi današnjega časa

Tukaj najdete informacije o nekaterih velikih izzivih, ki jih EU poskuša rešiti, da bi izboljšala življenja ljudi. Več o tem, kako se prednostne zadeve na agendi EU uresničujejo v praksi, je na voljo v razdelku „Kako je delo razdeljeno“ (stran 27). Več informacij o vseh aktivnostih EU je na spletišču EU: europa.eu.

COVID-19

Pandemija koronavirusa je privedla do človeških tragedij, omejitev gibanja in upada gospodarske rasti ter EU in preostali svet postavila na preizkušnjo, kot je še ni bilo. EU se vse od začetka te krize prednostno usmerja v reševanje življenj in zaščito delovnih mest. Poleg uvajanja ukrepov za zajezitev širjenja virusa podpira nacionalne zdravstvene sisteme in pomaga Evropi, da si opomore.

← Dobava medicinske opreme iz rezerve rescEU v Pragi, Češka, 24. oktober 2020.

Do poletja 2021 so bila štiri cepiva proti COVID-19 odobrena za uporabo v EU. Čeprav so države EU same odgovorne za svoje zdravstvene politike ter imunizacijo svojih državljank in državljanov, EU nudi podporo in pomaga pri usklajevanju, na primer pri zagotavljanju preskrbe s cepivi, da nobena država ne ostane praznih rok.

Programi cepljenja so se po vsej EU začeli decembra 2020. Skupni sistem potrdil o cepljenju prispeva k temu, da bodo ljudje v EU lažje spet začeli potovati.

EU je zavezana zagotavljanju, da varna cepiva dosežejo vse kotičke sveta, in je več sto milijonov odmerkov cepiv že izvozila v druge države. Je tudi ena od tistih, ki največ prispevajo v COVAX, svetovno pobudo za pravičen dostop do cepiv proti COVID-19. Da bi bila EU pripravljena na prihodnje epidemije, sodeluje z mednarodnimi partnerji, med drugim pri pobudah, kot je Svetovni vrh o zdravju skupine G20, ki je potekal maja 2021.

EU in njene članice so med pandemijo pokazale resnično solidarnost. Bolnišnice po vsej Evropi so na primer sprejemale paciente iz drugih držav, EU pa je koordinirala dobavo zaščitne opreme tja, kjer je bila najbolj potrebna. Rezerva medicinske opreme rescEU (skupna evropska zaloga nujne medicinske opreme) je bila v pomoč državam članicam, ki so se spopadale s pomanjkanjem opreme.

← Cepilni center, ki omogoča cepljenje v vozilu, Milano, Italija, 23. marec 2021.

EU sprejema tudi ukrepe za hitro gospodarsko okrevanje po pandemiji. V obdobju med letoma 2021 in 2027 bodo na voljo sredstva v višini 2 018 milijard EUR (v tekočih cenah) za podporo ljudem, podjetjem in regijam v EU. V to je vključen tudi poseben sklad za okrevanje v višini 807 milijard EUR, tako imenovani instrument NextGenerationEU. EU namerava zagotoviti zdravo okrevanje Evrope po pandemiji COVID-19 z vlaganjem v projekte in pobude, s katerimi bo postala bolj zelena, bolj digitalna in odpornejša na prihodnje izzive.

Poraba EU v obdobju 2021–2027

Poleg tega se v 19 državah članicah izvaja pobuda SURE, ki je namenjena ohranjanju delovnih mest in podpori družinam.

Več informacij o ukrepih EU v zvezi s COVID-19.

Podnebne spremembe

Evropi in svetu pretijo podnebne spremembe in okoljska škoda.

Evropski zeleni dogovor je strategija EU, namenjena ustvarjanju sodobnega in konkurenčnega evropskega gospodarstva. Cilj je, da Evropa do leta 2050 postane prva podnebno nevtralna celina, kar pomeni, da bomo takrat proizvajali le toliko toplogrednih plinov, kot jih lahko naši ekosistemi naravno absorbirajo.

EU je kot prvi mejnik na tej ambiciozni poti določila nov cilj zmanjšanja neto emisij toplogrednih plinov za vsaj 55 % do leta 2030 v primerjavi z ravnmi iz leta 1990. K temu bodo morali po svojih močeh prispevati vsi segmenti družbe in gospodarstva – od industrije, energetike in prometa do pridelave hrane, kmetijstva in gradbeništva. Na voljo bo finančna podpora za regije, panoge in delavce, ki se spopadajo z največjimi izzivi. Evropska komisija je julija 2021 predlagala sveženj ukrepov za zagotovitev, da bo EU dosegla svoje cilje v okviru evropskega zelenega dogovora.

Kakšne so koristi za vas

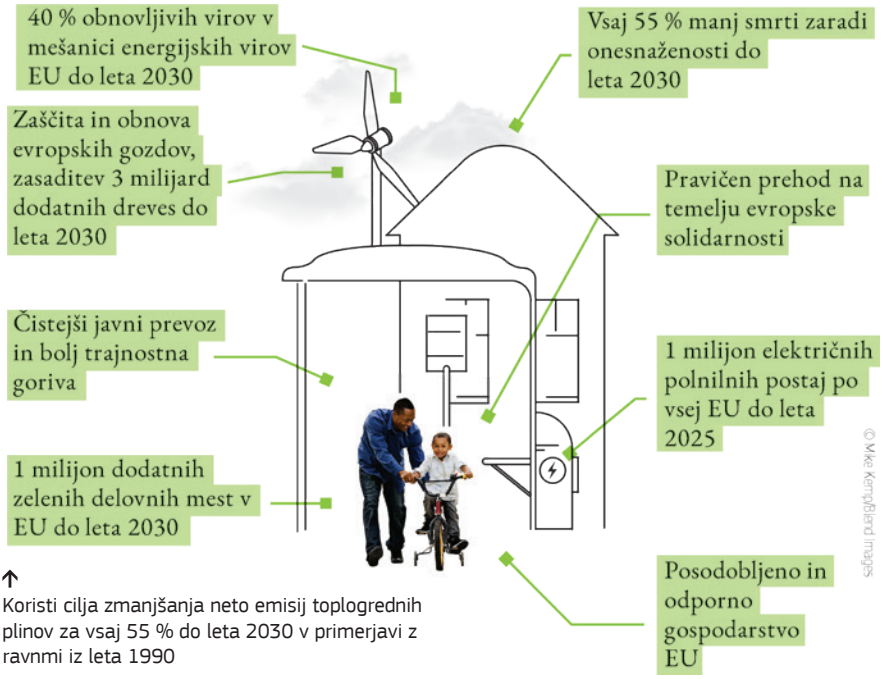

↑
Koristi cilja zmanjšanja neto emisij toplogrednih plinov za vsaj 55 % do leta 2030 v primerjavi z ravnmi iz leta 1990

Vsak lahko nekaj prispeva – tako da zmanjša količino živilskih odpadkov in več reciklira, uporabi kolo namesto avtomobila ali celo posadi drevo. Če želite sodelovati, si preberite več o evropskem podnebnem paktu, ki povezuje ljudi in organizacije, da si izmenjajo informacije o podnebnih ukrepih. Pomagajte nam ustvariti bolj zeleno Evropo!

Natura 2000 je največje omrežje varstvenih območij na svetu, ki varuje na tisoče zatočišč za najbolj dragocene in ogrožene vrste in habitate v Evropi.

© LIFE06 NAT/E/000209/Aixa SOPEÑA.

Po zaslugi prizadevanj številnih, vključno z delom v okviru projektov, financiranih iz programa EU LIFE, iberskemu risu na Portugalskem in v Španiji ne grozi več izumrtje. Obnovitev vrst je ena od najlepših zgodb o uspehu na področju zaščite živali v Evropi.

EU je financirala predelavo dveh trajektov za prevoz potnikov in blaga iz plovil na naftni pogon v okolju prijaznejši plovili na električni pogon. Trajekta vozita na obremenjeni liniji med Helsingørjem (Danska) in Helsingborgom (Švedska). Predelana trajekta prispevata k večji kakovosti zraka na teh gosto poseljenih območjih.

Vsaj 30 % porabe EU bo med letoma 2021 in 2027 namenjenih obvladovanju podnebnih sprememb in njihovih posledic.

Izkoristimo digitalno preobrazbo

Pandemija COVID-19 nam je pokazala, kako pomembna je digitalna tehnologija, da ljudje in podjetja ostanejo povezani v času krize.

V današnji družbi moramo biti vsi digitalno podkovani, naj gre za spletno bančništvo in nakupovanje od doma ali za uporabo tehnologije v službi. Da bi bili vsi v koraku s časom in da bi Evropa utrdila svoj položaj vodilne tehnološke sile v svetu, EU vlaga v različna področja, od digitalnih spretnosti in superračunalništva do povezljivosti visoke hitrosti in boljše kibernetske varnosti.

← Knjižničar bere knjigo starejšim prek videokonference – pobuda občinske knjižnice Soto del Real v Madridu, Španija, 16. november 2020.

EU si prizadeva zagotoviti varen in pravičen spletni svet za ljudi in podjetja. Zahvaljujoč predpisom EU imamo danes več nadzora nad svojimi osebnimi podatki in nad tem, kako jih uporabljajo drugi.

EU v svetu

EU tesno sodeluje s sosednjimi državami in državami po vsem svetu. Vzpostavlja nova partnerstva, zlasti z Afriko, ter sodeluje z drugimi državami in mednarodnimi organizacijami, kot so Združeni narodi in Svetovna zdravstvena organizacija, da bi se spopadle s skupnimi izzivi, kot so podnebne spremembe in COVID-19. EU sklepa tudi trgovinske sporazume z drugimi državami, nazadnje jih je sklenila s Kanado, Japonsko in Mehiko. S takšnimi sporazumi se povečuje trgovina, s tem pa se podpira gospodarstvo EU in ustvarjajo delovna mesta.

EU je skupaj s svojimi državami članicami največja donatorka mednarodne pomoči na svetu. Leta 2020 so zagotovile 66,8 milijarde EUR za pomoč pri boju proti COVID-19, premagovanju revščine in pospešitvi globalnega razvoja.

Pomoč ljudem pri iskanju zaposlitve

Evropski socialni sklad ljudem pomaga do zaposlitve (ali boljše zaposlitve); tudi tistim, ki so prikrajšani. Sklad vsako leto približno 10 milijonom ljudi pomaga najti zaposlitev ali izboljšati znanja in spretnosti.

EU pomaga mladim pri vstopu na trg dela. Program jamstva za mlade je na primer namenjen temu, da se vsem mlajšim od 30 let v štirih mesecih po tem, ko postanejo brezposelni ali končajo izobraževanje, ponudi kakovostna zaposlitev, nadaljnje izobraževanje, pripravništvo ali usposabljanje. Program „Tvoja prva zaposlitev EURES“ pomaga mladim pri iskanju dela v drugi državi EU.

Prostovoljstvo je odličen način, da prispevamo k lokalnim skupnostim doma ali v tujini, hkrati pa razvijamo nova znanja in spretnosti ter sklepamo prijateljstva. Program Evropska solidarnostna enota mladim daje priložnost za prostovoljstvo ali delo pri projektih v domači državi ali v tujini. Program Prostovoljci EU za humanitarno pomoč polnoletnim osebam daje priložnost za sodelovanje pri humanitarnih projektih po vsem svetu.

Krepitev boja proti raku

EU je odločena zmagati v bitki z rakom. S finančnimi sredstvi v višini 4 milijarde EUR je evropski načrt za boj proti raku začrtal nov pristop EU k preprečevanju in zdravljenju raka ter oskrbi bolnikov. Financiranje EU je že pripeljalo do revolucionarnih raziskav – od tridimenzionalnega modeliranja tumorjev do odkrivanja raka prek človekovega zadaha.

← Zdravstveni tehnik pripravlja napravo za magnetnoresonančno slikanje pacienta, Univerzitetna bolnišnica Liège, Belgija, 24. januar 2020.

Unija enakosti

EU gradi Evropo enakosti. To pomeni, da ženske in moški prejemajo enako plačilo za enako delo, da imajo invalidi možnost enakopravnega sodelovanja na vseh področjih življenja ter da rasizem ni sprejemljiv. To tudi pomeni, da nihče ne sme biti izključen ali odrinjen na rob in da lahko vsak svobodno izbira, koga ljubi.

Migranti in državljani EU z migrantskim ozadjem imajo ključno vlogo v evropski družbi, tudi kot kritični delavci. EU si prizadeva zagotoviti, da lahko vsakdo polno sodeluje v družbi, pri čemer se osredotoča na stvari, kot je boljši dostop do izobraževanja, zaposlitve, zdravstvene oskrbe in stanovanj.

Zaščita ljudi

Varnost in zaščita ljudi v Evropi, tako v fizičnem kot digitalnem svetu, je glavna prednostna naloga EU. EU se vsakodnevno spopada z grožnjami terorizma, organiziranega kriminala, trgovanja z drogami in trgovine z ljudmi.

Grožnje, med drugim za javno zdravje, so tudi laži o COVID-19, nevarne potegavščine, teorije zarot in potrošniške goljufije. EU si v sodelovanju s podjetji, ki upravljajo družbene medije, in spletnimi platformami prizadeva omejiti širjenje zavajajočih informacij in lažnih novic po Evropi. Evropska opazovalnica digitalnih medijev podpira delo neodvisnih preverjevalcev dejstev in si prizadeva postati evropsko vozlišče za boj proti dezinformacijam na spletu.

Več o prednostnih nalogah Evropske komisije.

Evropa pomeni kulturo

Kaj imajo skupnega z oskarjem nagrajeni filmi *Revni milijonar, Savlov sin, Oče in Nažgani*? Vsi so prejeli podporo iz podprograma EU MEDIA v okviru programa Ustvarjalna Evropa.

Ali bo vaše mesto naslednja evropska prestolnica kulture? Častitljivi naziv je bil podeljen že več kot petdesetim mestom v EU. V ospredje postavlja lokalne umetnike in edinstveno kulturno bogastvo posameznega mesta.

Odkrivajte evropsko umetnost in kulturo iz naslanjača! Digitalna platforma Europeana omogoča dostop do več kot 58 milijonov predmetov iz zbirk več kot 3 600 kulturnih ustanov.

Kaj EU počne zame – nekaj primerov

Prebivate in delate lahko v drugi državi EU. Na portalu EURES najdete prosta delovna mesta in praktične nasvete.

Upokojite se lahko v kateri koli državi EU (pa tudi na Islandiji, v Lihtenštajnu, na Norveškem ali v Švici) in tam prejemate državno pokojnino.

Študirate ali usposabljate se lahko v drugi državi EU. V programu Erasmus je od njegovega začetka leta 1987 sodelovalo že več kot 10 milijonov ljudi.

EU je leta 2017 ukinila stroške gostovanja, da bi vam omogočila cenejše ohranjanje stika s prijatelji in družino, ko potujete po EU. Vaše digitalne naročnine potujejo skupaj z vami!

Če med obiskom druge države EU zbolite, vam evropska kartica zdravstvenega zavarovanja omogoča dostop do javnih zdravstvenih storitev. Obravnavani boste pod enakimi pogoji in po enakih cenah kot osebe, zavarovane v tej državi.

Dostopne točke WiFi4EU na javnih mestih v približno 8 000 lokalnih skupnostih po vsej EU vam omogočajo, da brezplačno vzpostavite povezavo z internetom. Poiščite ta simbol:

WiFi4EU

Enotno valuto – evro – lahko uporabljate v 19 državah EU.

Na potovanjih po EU ste lahko brez skrbi. Zaščiteni ste s celovitim sklopom pravic potnikov, ne glede na to, ali potujete z letalom, vlakom, ladjo ali avtobusom.

Igrače morajo za prodajo v EU izpolnjevati stroge varnostne predpise.

V skladu s predpisi EU lahko spletne nakupe v 14 dneh prekličete ali vrnete brez obrazložitve.

Ljudje v EU uživajo prednosti standardov za varno in zdravo hrano, ki so med najstrožjimi na svetu.

Bančni prihranki v višini do 100 000 EUR so vedno zaščiteni.

Več informacij o tem, kaj EU počne za vas.

Kako EU izboljšuje moje lokalno okolje

EU na lokalni ravni vlaga v mesta in regije z namenom ustvarjati delovna mesta, spodbuditi gospodarstvo in izboljšati kakovost življenja. Prizadeva si za spremembe na petih ključnih področjih:

- pomoč ljudem pri dostopu do zaposlitve in izobraževanja ali pomoč pri njihovem vključevanju v družbo,
- mala in srednja podjetja,
- raziskave in inovacije,
- zaščita in izboljšanje okolja,
- posodobitev prometa in energetike za obvladovanje podnebnih sprememb.

EU je med letoma 2014 in 2020 v svoje regije vložila več kot 460 milijard EUR.

Vlaganje v ljudi in kraje

Ozrite se po okolici in hitro boste našli šolo, most, bolnišnico ali drug projekt, ki ga je finančno podprla EU. Do danes je podporo iz regionalnih programov EU prejelo že na tisoče projektov. Spodaj je naštetih le nekaj primerov projektov, ki že spreminjajo ali pa bodo kmalu spreminjali življenja ljudi v EU.

© Image by Hebi B. from Pixabay

Reševanje življenj v novi urgentni bolnišnici v Romuniji

EU namenja 47 milijonov EUR gradnji bolnišnice v mestu Cluj v Romuniji, ki bo opremljena z napredno tehnologijo za zdravljenje kritično bolnih pacientov. Bolnišnica bo del mreže regionalnih urgentnih bolnišnic in bo prispevala k prizadevanjem Romunije za boljši dostop do zdravstvene oskrbe.

Boljše cestne povezave v Grčiji

Prebivalci, turisti in podjetja v Grčiji bodo imeli korist od pomembnega novega odseka avtoceste. S sredstvi EU v višini 255 milijonov EUR se podpira izgradnja manjkajoče povezave med krajema Lamia in Xyniada. Ta bo osrednjo Grčijo in zahodno Tesalijo povezala z glavnim avtocestnim omrežjem.

Trajnostno plavanje v Belgiji

Prenova plavalnega bazena na Svobodni univerzi v Bruslju (Vrije Universiteit Brussel) je skok v trajnostnost. Novi bazen v primerjavi s starim na leto porabi 60 % manj energije in proizvede 500 ton manj CO_2, odprt pa je tudi za plavalce zunaj univerze. Projekt je prejel malo več kot 2 milijona EUR sredstev EU.

© iStock.com/kynny

© iStock.com/FatCamera

Bolj zelena mesta in regije

Zanesljivejša in učinkovitejša oskrba z energijo na Češkem, 21 novih električnih vlakov za izboljšanje hrvaškega železniškega omrežja in ukrepi za večjo varnost pred poplavami na Madžarskem so med 14 zelenimi projekti, ki bodo prinesli koristi za državljane in državljanke EU. Več kot 1,4 milijarde EUR sredstev EU je namenjenih sedmim državam EU za projekte na področju okolja, zdravja, prometa in energije.

Hitrejše internetne povezave na Siciliji

Po zaslugi projekta, ki je bil podprt s sredstvi EU v višini 55 milijonov EUR, več kot 2,3 milijona ljudi na italijanski Siciliji uživa koristi hitrega internetnega dostopa. Več kot 1,2 milijona gospodinjstev v devetih sicilijanskih pokrajinah je dobilo ultrahitro širokopasovno povezavo.

Zelena igrišča v Parizu

Betonska šolska igrišča v Parizu se spreminjajo v sveže zelene otoke, ki so sposobni zadrževati vodo in zmanjševati vročino. Projekt OASIS, ki je bil podprt s skoraj 5 milijoni EUR sredstev EU, pomaga zaščititi Parižane in Parižanke pred učinki podnebnih sprememb, obenem pa ustvarja prostore za otroško igro.

Več o projektih v vaši državi, ki so prejeli sredstva EU:

- https://ec.europa.eu/regional_policy/sl/projects/
- https://www.what-europe-does-for-me.eu/sl/portal/1

@EUinmyregion

#EUinmyRegion

Kje lahko dobim pomoč glede pridobivanja sredstev

Ste raziskovalec, kmet, podjetnik ali umetnik? Več o tem, kdo je upravičen do financiranja: https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/how-apply/eligibility-who-can-get-funding_sl.

Več o tem, kako pridobiti financiranje za regije: https://ec.europa.eu/regional_policy/sl/funding/accessing-funds/.

Pionirji EU

Od odpornikov in političnih voditeljev do svetovno znanih filmskih zvezd – izvedite več o ženskah in moških, ki so bili navdih za nastanek Evrope, v kateri živimo danes. Med njimi so:

Konrad **ADENAUER**

Ursula **HIRSCHMANN**

Anna **LINDH**

Melina **MERCOURI**

Jean **MONNET**

Robert **SCHUMAN**

Altiero **SPINELLI**

Simone **VEIL**

Louise **WEISS**

© Associated Press, Konrad Adenauer
© Historical Archives of the European Union, Ursula Hirschmann
© Nationaal Archief COO, Melina Mercouri

Mejniki EU

1950
9. maj

Schumanova deklaracija. Francoski zunanji minister Robert Schuman predlaga združitev proizvodnje premoga in jekla, da nobena država ne bi mogla proizvajati orožja, da ga usmeri v drugo.

1952
23. julij

Ustanovljena je **Evropska skupnost za premog in jeklo**.

1957
25. marec

Šest držav – Belgija, Francija, Nemčija, Italija, Luksemburg in Nizozemska – podpiše **Rimski pogodbi**. Od 1. januarja 1958 je vzpostavljen skupni trg, **Evropska gospodarska skupnost**.

1987
15. junij

Uvedba programa študentskih izmenjav **Erasmus**.

1989

Propad komunizma sproži val demokratičnih sprememb v srednji in vzhodni Evropi.

1993
1. januar

Uvedba **enotnega trga**, ki omogoča prosti pretok ljudi, blaga, storitev in denarja.

2012
1. april

Uvedba **evropske državljanske pobude**.

TAKE THE INITIATIVE
European Citizens' Initiative

2012
10. december

EU prejme **Nobelovo nagrado za mir**.

2015
12. december

Skupno 195 držav, med njimi vse države članice EU, sprejme **Pariški sporazum** o podnebnih spremembah.

1962
30. julij

Uvede se **skupna kmetijska politika**, da bi prispevali k zanesljivi preskrbi s hrano ter podprli kmete in podeželska območja.

1968
1. julij

Ukinjene so **carine** med šestimi državami članicami.

1979
7.–10. junij

Evropski državljani in državljanke lahko prvič volijo svoje predstavnike v Evropski parlament.

1993
1. november

Nastane **Evropska unija**.

1995
26. marec

S **Schengenskim sporazumom** je odpravljen mejni nadzor med nekaterimi državami članicami. To prednost zdaj uživa 22 držav članic.

2002
1. januar

Prvič se pojavijo **evrski** bankovci in kovanci, ki se zdaj uporabljajo v 19 državah EU.

2017
15. junij

Odprava **stroškov gostovanja.**

2020
Januar

Evropo doseže COVID-19 in sproži **najobsežnejši odziv na izredne razmere v javnem zdravju** v zgodovini EU.

2021
9. maj

Začetek **Konference o prihodnosti Evrope**.

Kako deluje EU

↑
Plenarno zasedanje Evropskega parlamenta, Bruselj, Belgija, 26. april 2021.

Vse, kar EU počne, temelji na pogodbah, ki vsebujejo pravila o njenem delovanju. O njih so se prostovoljno in demokratično dogovorile vse države EU.

EU sprejema ukrepe na področjih, za katera so jo pooblastile države članice in na katerih je smiselno nastopati skupaj, na primer na področju podnebnih sprememb ali svetovne trgovine.

Pogodbe EU določajo, kdo lahko sprejema predpise in na katerih področjih: EU, nacionalne vlade ali oboji. Države EU so odgovorne za samostojno sprejemanje odločitev in predpisov na nekaterih področjih nacionalne politike, kot so industrija, zdravstvo in izobraževanje, pri čemer jim EU zagotavlja podporo. Na področjih, na katerih lahko ukrepajo bodisi EU bodisi nacionalne vlade, lahko EU to stori samo, če lahko ukrepa učinkoviteje.

Za pomoč pri doseganju ciljev so države EU vzpostavile več institucij, ki sprejemajo odločitve na ravni EU in jih nato izvajajo.

Kako je delo razdeljeno

Evropski parlament, ki zaseda v Strasbourgu in Bruslju, zastopa interese državljank in državljanov EU. Skupaj s Svetom je glavni organ odločanja EU.

705 članov Evropskega parlamenta oziroma evropskih poslancev vsakih pet let neposredno izvolijo volivci EU. Zadnje volitve so bile leta 2019. Vsaka država EU izvoli več poslancev, in sicer sorazmerno s številom prebivalcev. Evropski poslanci ne zasedajo v skupinah na podlagi narodnosti, temveč se združujejo v politične skupine, ki vključujejo več držav, ali pa delujejo neodvisno. Sedanji predsednik Evropskega parlamenta je David Sassoli.

- Skupina Evropske ljudske stranke (Krščanskih demokratov)
- Skupina naprednega zavezništva socialistov in demokratov v Evropskem parlamentu
- Skupina Renew Europe
- Skupina Identiteta in demokracija
- Skupina Zelenih/Evropske svobodne zveze
- Skupina evropskih konservativcev in reformistov
- Konfederalna skupina Evropske združene levice – Zelene nordijske levice
- Samostojni poslanci

Svet Evropske unije ali preprosto Svet sestavljajo vladni ministri vseh držav EU. Skupaj z Evropskim parlamentom je glavni organ odločanja EU. Vsakih šest mesecev predsedovanje Svetu prevzame druga država EU. Za zagotovitev kontinuitete dela po tri predsedstva v 18-mesečnih obdobjih tesno sodelujejo na podlagi skupne agende.

Sveta ne smemo zamenjevati z Evropskim svetom, ki ga sestavljajo voditelji vseh držav EU. Ta določa politično usmeritev in prednostne naloge EU. Sedanji predsednik Evropskega sveta je Charles Michel.

Evropska komisija je javna služba EU. Ima pristojnost predlagati nove ukrepe in predpise, o katerih nato odločata Parlament in Svet. Poleg tega je odgovorna za zagotavljanje, da se predpisi EU pravilno izvajajo. Komisijo vodita predsednica Ursula von der Leyen in njena ekipa komisarjev, od katerih vsak prihaja iz ene od držav EU.

Vse države v Evropski uniji morajo upoštevati predpise EU in dosegati cilje, h katerim so se zavezale, v nasprotnem primeru lahko Komisija ukrepa zoper njih.

Sodišče Evropske unije skrbi, da se zakonodaja EU v vseh državah EU izvršuje in uporablja na enak način.

Evropska centralna banka upravlja evro. Njena glavna naloga je ohranjanje stabilnih cen v evrskem območju.

Kdo plačuje za EU

Sredstva, ki jih uporablja EU (proračun EU), prihajajo iz različnih virov: carin, prispevkov na podlagi davka na dodano vrednost (DDV), ki ga pobirajo države EU, in neposrednih prispevkov držav EU. Januarja 2021 je bil uveden nov vir prihodkov: dajatev za nereciklirano odpadno plastično embalažo.

Naj gre za prispevek k novim in boljšim cestam, železnicam in letališčem, razvoj podeželskih območij ali ustvarjanje priložnosti za študij v tujini, proračun EU pomaga uresničevati tisto, kar je pomembno za ljudi v EU. Poleg tega, da pomembno prispeva k digitalni preobrazbi in boju proti podnebnim spremembam, pomaga tudi pri zmanjševanju razlik v državah EU in med njimi.

Kako lahko sodelujem

↑
Začetek Konference o prihodnosti Evrope, Strasbourg, Francija, 9. maj 2021.
Od leve proti desni: francoski predsednik Emmanuel Macron, predsedujoči Svetu Evropske unije António Costa, predsednik Evropskega parlamenta David Sassoli in predsednica Evropske komisije Ursula von der Leyen.

Ali imate zamisli o tem, v kakšni EU želite živeti? Čas je, da spregovorite. EU želi slišati predloge vseh, ne glede na to, kdo ste in od kod prihajate.

Evropski parlament, Svet in Evropska komisija so uvedli obsežno vseevropsko razpravo – Konferenco o prihodnosti Evrope –, da bi lahko vsakdo iz EU delil svoje mnenje in želje glede prihodnosti Evropske unije. Dogodki potekajo v vseh državah, razprave pa se odvijajo prek spleta in v živo, če to omogočajo pravila v zvezi s COVID-19. Več o dogajanju lahko izveste na večjezičnem spletišču konference. Organizirate lahko celo svoje dogodke in jih naložite. Ne zamudite priložnosti za sodelovanje, prihodnost Evrope je v vaših rokah!

Kot državljan ali državljanka EU že imate na voljo več možnosti, da prispevate k postopku odločanja. Za začetek lahko oddate svoj glas na evropskih volitvah, ki potekajo vsakih pet let. Oglejte si, kateri evropski poslanci zastopajo vašo državo.

Ali ste kdaj razmišljali, da bi bilo mogoče kakšen predpis EU izboljšati? Tudi vi lahko prispevate k temu, da bodo predpisi EU primerni za prihodnost, in sicer tako, da podate svoje predloge za poenostavitev in posodobitev obstoječih predpisov. Delite lahko tudi svoje mnenje o novih politikah. Ne odlašajte in izrazite svoje mnenje o zadevah, ki so za vas pomembne. Svoj prispevek lahko oddate v katerem koli od 24 uradnih jezikov EU.

Če radi sodelujete v javnih razpravah, se udeležite enega od številnih dialogov z državljani, ki vsako leto potekajo po vsej EU. To je priložnost, da politikom EU zastavite vprašanja in jim poveste, kako politike EU vplivajo na vas. V okviru dialoga lahko delite tudi svoje zamisli o prihodnosti Evrope. Preverite datume in mesta, v katerih bodo potekali prihodnji dialogi.

V okviru evropske državljanske pobude lahko Komisijo pozovete, da predlaga nov predpis. Najprej boste morali zbrati podporo za svoj cilj. Ko bo vaša pobuda prejela milijon podpisov, se bo Komisija odločila, kako ukrepati. Do zdaj je šestim državljanskim pobudam uspelo zbrati potrebno število podpisov.

Prva uspešna evropska državljanska pobuda Right2Water je pripeljala do novih predpisov za zagotovitev varnosti in kakovosti pitne vode ter lažjega dostopa do pitne vode za ranljive skupine.

Član občinstva se vključi v razpravo v okviru dialoga z državljani v mestu Esch-sur-Alzette, Luksemburg, 20. januar 2020.

Kje lahko dobim dodatne informacije

Po vsej Evropski uniji je na stotine **informacijskih točk Europe Direct**. Naslov najbližje lahko najdete na spletni strani: https://europa.eu/european-union/contact/meet-us_sl.

S točko Europe Direct lahko stopite v stik:

- s klicem na brezplačno telefonsko številko: 00 800 6 7 8 9 10 11 (nekateri ponudniki lahko klic zaračunajo),
- s klicem na navadno telefonsko številko: +32 22999696 ali
- po elektronski pošti s spletne strani: https://europa.eu/european-union/contact_sl.

Informacije o Evropski uniji v vseh uradnih jezikih EU so na voljo na **spletišču Europa**: https://europa.eu. Oglejte si tudi Splošno poročilo o vseh dejavnostih EU v letu 2020.

Brezplačne in plačljive **publikacije EU** lahko prenesete s https://op.europa.eu/sl/publications ali jih tam naročite.

Pomoč in nasvete za državljane in državljanke ter podjetja EU najdete na spletišču **Tvoja Evropa**: https://europa.eu/youreurope/index.htm.

Za izobraževalna gradiva, igre in kvize obiščite **Kotiček za učenje**: https://europa.eu/learning-corner/home_sl.

Obiščite **Mladinski portal**: https://europa.eu/youth/EU_sl.

Evropska komisija v vaši državi: https://ec.europa.eu/info/about-european-commission/contact/representations-member-states_sl

Evropski parlament v vaši državi: https://www.europarl.europa.eu/at-your-service/sl/stay-informed/liaison-offices-in-your-country

Mreža evropskih potrošniških centrov: https://ec.europa.eu/info/live-work-travel-eu/consumer-rights-and-complaints/resolve-your-consumer-complaint/european-consumer-centres-network-ecc-net_sl

twitter.com/EU_Commission
facebook.com/EuropeanCommission
instagram.com/europeancommission

twitter.com/europarl_sl
facebook.com/europeanparliament
instagram.com/europeanparliament

twitter.com/eucouncil
facebook.com/eucouncil
instagram.com/eucouncil

Print ISBN 978-92-76-24448-6 doi:10.2775/092790 NA-04-20-623-SL-C
PDF ISBN 978-92-76-24425-7 doi:10.2775/237506 NA-04-20-623-SL-N
HTML ISBN 978-92-76-24402-8 doi:10.2775/746311 NA-04-20-623-SL-Q